

Research Paper

Designing an Identity and Historical Model for Indigenous, National, and Ritual Sports

Seyede Tahereh Azimzadeh¹ , Morteza Dousti^{2*} , Seyed Mohammad Hossein Razavi³ ,
Masoume Kalate Seifari³

Received: Sep 13, 2023

Revised: Jan 13, 2024

Accepted: Jan 21, 2024

ABSTRACT

Objective: The purpose of this research was to design the historical and identity model of indigenous, national and ritual sports.

Methodology: The current research method was qualitative and exploratory. The statistical population included local native sports specialists with a university teaching experience or active in the field of public sports, experts and officials of sports, policy makers and sports consultants. The sampling method was non-probability sampling, with targeted selection and maximum diversity or heterogeneity. Using the theoretical saturation method, the sample size was equal to 25 people. The data collection tool was an open interview and was analyzed based on three stages of open, central and selective coding. In the current research, the criteria of long-term engagement, stable observation, re-inspection of the path of information acquisition, checking, triangulation, and continuous comparison were used to measure validity. To calculate the reliability, the within-subject agreement method was used, and the reliability between the coders for the interviews conducted in this study was equal to 88%.

Results: Based on the findings, causal factors include religious identity and social identity; Background factors including infrastructure and planning; Intervening factors including participation and support; The central phenomenon including identification in ritual and national sports; Strategies include executive and structural; Consequences included social and cultural functions.

Conclusion: This research was conducted with a qualitative approach to identify the identity and historical concepts of native, national and ritual sports and presented a model to explain the identity and historical pattern of native and ritual sports in the form of a theory through which native and ritual sports can be explained well. Therefore, it is recommended to pay attention to social and cultural principles in order to improve the historical and identity components of native, local and ritual sports and to provide the necessary platforms for identifying and transferring culture.

Keywords: Identification; Culture Transfer; Social Function; Sports.

1. PhD student in Sport Management, Faculty of Sport Sciences, University of Mazandaran, Mazandaran, Iran.
2. Professor of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, University of Mazandaran, Mazandaran, Iran. (Corresponding author)
3. Professor of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, University of Mazandaran, Mazandaran, Iran.

* Corresponding author's e-mail address: dosti@umz.ac.ir

Cite this article: Azimzadeh, S.T., Dousti, M., Razavi, S.M.H., & Kalateh Seifari, M. (2026). *Designing an Identity and Historical Model for Indigenous, National, and Ritual Sports*. *Journal of Sport Management and Development*, 15(4), 91-108.

DOI: <https://doi.org/10.22124/JSMD.2024.25510.2836>

Extended Abstract

Introduction and State of Problem

In light of the findings from studies conducted in various countries, it appears that traditional and ritual sports possess significantly greater potentials in social spheres compared to modern sports. Despite this, there is currently insufficient attention given to the formulation of an identity model for indigenous, local, and ritual sports in Iran. Consequently, our intention is to design an appropriate model based on operational research and the experiences of seasoned professionals in these fields. This model has the potential to assist in identifying effective indicators for enhancing individuals' social identity. In today's modern sociological era, a thorough understanding of the social dimensions of sports is strongly felt, and social identity stands out as a critical aspect that warrants attention for its positive consequences. Specifically, the identification of factors influencing the social and historical identity of indigenous, local, and ritual sports, coupled with strategically making decisions for success in this arena, is deemed crucial. Given the current state of the country regarding the development of social and historical identity in indigenous, local, and ritual sports, along with the diminishing government resources in this field, the importance of conducting such research becomes more evident. Foresight and coherent and timed planning in sports management have led to the sustainable development of the sports environment, which leads to the development of sports in all aspects, including championships and the general public. Engaging in indigenous, national, and traditional sports will develop sports tourism. Also, sports attitude, sports interactions, and sports media consumption have a direct and significant positive effect on sports participation. The results of this research can shape an initial framework for planning the development of social and historical identity in indigenous, local, and ritual sports in the country and contribute to their improvement across various levels. In other words, this research aims to answer the question of what the identity and historical components of indigenous, national, and ritual sports in Iran are and how their enhancement can be realized.

Methodology

The research methodology employed in this study is qualitative. The research strategy in this study follows a data-driven approach utilizing the Strauss & Corbin method. The population includes experts in indigenous local sports with a history of university teaching or general sports activities, sports opinion leaders, sports officials, and sports consultants. Criteria such as academic field, relevant scientific publications, managerial positions, and executive experiences in indigenous and ritual sports were among the indicators for selecting the initial list of participants. The sampling method was purposeful. The sample size in this research, based on theoretical saturation criteria, was equal to 25 individuals. In this research, criteria such as long-term engagement, stable observation, re-inspection of information acquisition paths, checking, and continuous comparison were employed to measure validity. To calculate reliability using the intra-subject agreement method, a sports management specialist who was present during the research stages and had adequate knowledge about this research was requested to participate as a collaborator in the coding process. The necessary training and coding techniques were transferred to the research collaborator. The reliability between coders for the interviews

conducted in this research is 88%; therefore, since the reliability rate is higher than 60%, the reliability of the codings is confirmed, and it can be said that the reliability of the current interview analysis is appropriate.

Results

As mentioned, the sample in this research consisted of elites in the field of indigenous and ritual sports with a Ph.D in sport management, as well as active sports professors with complementary qualifications. In total, in-depth interviews were conducted with 14 individuals. In this research, using a qualitative approach, the identity and historical concepts of indigenous, national, and ritual sports were identified, and a model was presented to explain the identity and historical patterns of indigenous and ritual sports. For the design of the identity and historical model of indigenous, national, and ritual sports and the identification of its dimensions, 6 indicators were identified, including causal factors, contextual, interventionist, phenomenon-centered, strategies, and consequences. Each of these dimensions encompasses various concepts and principles.

Discussion and Conclusion

One of the practical recommendations is to open up research areas to other sports and activities, particularly indigenous, national, and ritual sports. This expansion, encompassing various sports and diverse cultures, allows for the development of a comprehensive and broader model for the identity and history of sports. The utilization and integration of this model in educational courses related to sports management and athlete training represent one of the practical applications of this research. Through such initiatives, students and athletes can familiarize themselves with the values, identity, and history of sports in the best possible way. The application of the model in collaboration with sports organizations and authorities, especially in the formulation of sports policies and programs, can contribute to the improvement of processes and decision-making in this field. This collaboration can lead to the development of more targeted and coordinated sports policies.

Originality/Value

Indigenous and national sports, as one of the most important parts of leisure and public sports, have been the focus of attention in many countries for some time, and efforts are underway to revive and develop such physical activities. Religious identity and social identity are two important factors in the recognition and formation of athletes. Religious identity, with an emphasis on religious beliefs and values about sports and health, and social identity, which includes communications and interactions in the social environment of athletes. Infrastructural and planning factors affect indigenous, national, and ritual sports. Improving infrastructure and creating appropriate facilities in different regions, along with planning to preserve historical and identity values, organizing affairs and facilities for the development of national sports, and managing financial resources, contribute to the development of national and indigenous sports. These factors, through cooperation between various institutions, can help improve and expand indigenous and ritual sports in the country.

Research Limitations/Implications

Difficulty in accessing the required information and data on indigenous, national and ritual sports

Limited access to reliable data
Time constraints in conducting this research
Lack of research on the religious, social and historical identities of indigenous, national and ritual sports in Iran and subsequent limitations of the research background.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

This research was conducted in compliance with ethical principles.

Declaration of Generative AI and AI-assisted technologies in the writing process

I confirm that no generative AI or AI-assisted technologies were used in the preparation of this manuscript.

Funding

No financial support was used in this research.

Authors' contribution

All authors had equal contributions to the design and implementation of this study.

Conflict of interest

There are no conflicts of interest between the authors in this study.

Acknowledgments

I would like to express my deepest gratitude to all the individuals and organizations who helped us collect data in this research.

References

- Beigi, H. (2020). Investigating the role of local indigenous sports in the development of tourism in Gilan province based on the integrated model. *Sports Management and Development*, 10(2), 1-20. [<https://doi.org/10.22124/JSMD.2021.5058>] [In Persian]
- Davis, A.J., MacCarron, P., & Cohen, E. (2021). Social reward and support effects on exercise experiences and performance: Evidence from parkrun. *PloS One*, 16(9), e0256546. [<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0256546>]
- Fadam, A., Afrouzeh, M. S., Mohammadzadeh, Y., & Dastbarhaq, D. (2025). The role of sport in sustainable environmental development. *Sports Management and Development*, 14(1), 169-190. [<https://doi.org/10.22124/JSMD.2022.21038.2632>] [In Persian]
- Fabian, T., Rynne, S., Hapeta, J., & Giles, A. R. (2024). The pedagogization of traditional Indigenous games in Canada, Australia, and Aotearoa New Zealand. *Journal of Teaching in Physical Education*, 43(3), 532-538. [<https://doi.org/17389146954898018026&hl>]
- Lamont, M., & McKay, J. (2012). Intimations of postmodernity in sports tourism at the Tour de France. *Journal of Sport & Tourism*, 17(4), 313-331. [<https://doi.org/10.1080/14775085.2012.729901>]
- Meston, T., Whatman, S., & Bargallie, D. (2025). (Re)positioning Indigenous games in HPE: turning to criticality. *Sport, Education and Society*, 30(3), 281-293. [<https://doi.org/10.1080/13573322.2023.2300353>]
- Yang, J.J., Lo, H.W., Chao, C.S., Shen, C.C., & Yang, C.C. (2020). Establishing a sustainable sports tourism evaluation framework with a hybrid multi-criteria decision-making model to explore potential sports tourism attractions in Taiwan. *Sustainability*, 12(4), 1673. [<https://doi.org/10.3390/su12041673>]

طراحی الگوی هویتی و تاریخی ورزش‌های بومی، ملی و آیینی

سیده طاهره عظیم‌زاده^۱، مرتضی دوستی^{۲*}، سیدمحمدحسین رضوی^۳، معصومه کلاته سیفری^۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۱/۰۱

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۱۰/۲۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۶/۲۲

چکیده

هدف: هدف این پژوهش طراحی الگوی هویتی و تاریخی ورزش‌های بومی، ملی و آیینی بود.

روش‌شناسی: روش پژوهش حاضر کیفی و از نوع اکتشافی بود. جامعه آماری شامل متخصصین ورزش بومی محلی دارای سابقه تدریس دانشگاهی یا فعالان حوزه ورزش همگانی، صاحب‌نظران و صاحب‌منصبان ورزش، سیاستگذاران و مشاوران ورزشی بودند. روش نمونه‌گیری به صورت نمونه‌گیری غیراحتمالی، با انتخاب هدفمند و با حداکثر تنوع یا ناهمگونی بود. اندازه نمونه با استفاده از روش اشباع نظری برابر با ۲۵ نفر بود. ابزار جمع‌آوری اطلاعات، مصاحبه باز بود و بر مبنای سه مرحله کدگذاری باز، محوری و گزینشی تحلیل شد. جهت سنجش روایی از معیارهای درگیری طولانی‌مدت، مشاهده پایدار، بازرسی مجدد مسیر کسب اطلاعات، چک کردن، مثلث سازی، مقایسه مستمر؛ برای محاسبه پایایی از روش توافق درون موضوعی استفاده شد که پایایی بین کدگذاران برای مصاحبه‌های انجام‌گرفته در این پژوهش معادل ۸۸ درصد بود.

یافته‌ها: بر اساس یافته‌ها عوامل علی شامل هویت مذهبی و هویت اجتماعی؛ عوامل زمینه‌ای شامل زیرساختی و برنامه ریزی؛ عوامل مداخله‌گر شامل مشارکت و حمایت؛ پدیده محوری شامل هویت یابی در ورزش آیینی و ملی؛ راهبردها شامل اجرایی و ساختاری؛ پیامدها شامل کارکردهای اجتماعی و فرهنگی بود.

نتیجه‌گیری: این پژوهش با رویکرد کیفی به شناسایی مفاهیم هویتی و تاریخی ورزش‌های بومی، ملی و آیینی انجام شده و مدلی برای تبیین الگوی هویتی و تاریخی ورزش بومی و آیینی، در قالب یک نظریه ارائه نموده است که از طریق آن می‌توان ورزش بومی و آیینی را به خوبی تفسیر و تبیین کرد. لذا پیشنهاد می‌شود در راستای بهبود مؤلفه‌های هویتی و تاریخی ورزش‌های بومی، محلی و آیینی به اصول اجتماعی و فرهنگی توجه شود و بسترهای لازم برای هویت یابی و انتقال فرهنگ فراهم شود.

واژه‌های کلیدی: هویت یابی، انتقال فرهنگ، کارکرد اجتماعی، ورزش

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزش، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه مازندران، مازندران، ایران.

۲. استاد مدیریت ورزش، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه مازندران، مازندران، ایران. (نویسنده مسئول)

۳. استاد مدیریت ورزش، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه مازندران، مازندران، ایران.

* نشانی الکترونیک نویسنده مسئول: dosti@umz.ac.ir

استناد: عظیم‌زاده، سیده طاهره؛ دوستی، مرتضی؛ رضوی، سیدمحمدحسین و کلاته سیفری، معصومه. (۱۴۰۵). طراحی الگوی هویتی و تاریخی ورزش‌های بومی، ملی و آیینی. مدیریت و توسعه ورزش، ۱۵(۴)، ۹۱-۱۰۸.

DOI: <https://doi.org/10.22124/JSMD.2024.25510.2836>

نوآوری پژوهش و پیام کلی

نوآوری: این پژوهش به شناسایی مفاهیم ورزش‌های بومی، ملی و آیینی از جمله هویتی و تاریخی پرداخته است و به دنبال طراحی مدلی برای تبیین الگوی هویتی و تاریخی ورزش بومی و آیینی، در قالب یک نظریه بوده است.

پیام کلی: میراث فرهنگی، ورزش‌های بومی، ملی و آیینی از سنت‌ها، فرهنگ و هویت کشور است. شناسایی عوامل و مؤلفه‌های تأثیرگذار بر هویت اجتماعی و تاریخی ورزش‌های بومی، محلی و آیینی و اتخاذ تصمیمات راهبردی برای موفقیت در زمینه‌های مختلف ورزشی، ضروری است. با توجه به وضعیت کنونی کشور که این ورزش‌ها به‌طور کافی توسعه نیافته‌اند و منابع دولتی نیز کاهش یافته است، اهمیت انجام پژوهش‌ها در این زمینه بیشتر مشخص می‌شود.

مقدمه

در دنیای امروز، عواملی مانند گسترش شهرنشینی، صنعتی شدن و پیدایش فناوری‌های نوین، باعث منسوخ شدن بسیاری از بازی‌های سنتی شده است (بیگی، ۲۰۲۱) و بازی‌های سنتی در عصر حاضر کمتر مورد توجه قرار می‌گیرند (فابین^۱ و همکاران، ۲۰۲۳). آینده‌نگری و برنامه‌ریزی‌های منسجم و زمانبندی شده در امر مدیریت ورزش باعث توسعه پایدار زیست محیطی ورزش شده که موجب توسعه ورزش در همه ابعاد اعم از قهرمانی و همگانی می‌شود (فدعم و همکاران، ۲۰۲۵). شایان ذکر است که بازی‌های بومی و محلی ارتباط نزدیکی با فرهنگ، آداب و رسوم مردم هر منطقه دارند و نشانگر علایق و سلیقه‌های ذاتی آن‌ها هستند. توجه به ورزش‌ها و بازی‌های بومی و ملی موجب حفظ میراث و فرهنگ گذشته می‌شود (مستون^۲ و همکاران، ۲۰۲۵). پرداختن به بازی‌های بومی و سنتی باعث شده تا از ارزش فرهنگ بومی بهره‌برد و سوادهای انتقالی (مانند سرمایه فرهنگی، اعتماد به نفس تحصیلی، کار تیمی، حل مسئله، تفکر انتقادی و مهارت‌های قرن بیست و یکم) لازم برای موفقیت تحصیلی در یک مدرسه را پرورش دهد (مستون و همکاران، ۲۰۲۵). این بازی‌ها به دلیل تطبیق با علایق ذوقی، هنری و فرهنگی جامعه، می‌توانند گسترش یابند و مورد توجه عموم قرار گیرند (حسینی و همکاران، ۲۰۱۵).

با بررسی این بازی‌ها، می‌توان ویژگی‌های فرهنگی هر منطقه را شناسایی کرد. به عنوان مثال، به‌طور مشخص نشان داده شده است که بازی‌های بومی و محلی، ارتباطی نزدیک با خصایص نیک انسانی دارند (غفوری، ۲۰۱۴). بازی‌های بومی و محلی به عنوان یکی از بخش‌های مهم اوقات فراغت و ورزش همگانی، اخیراً مورد توجه بسیاری از کشورها قرار گرفته و تلاش‌هایی برای احیا و توسعه اینگونه فعالیت‌ها در حال انجام است (یانگ^۳ و همکاران، ۲۰۲۰). این نوع بازی‌ها هیجان و جو پرنرژی ساخته شده توسط گروهی از افراد را فراهم می‌کند و یادگیری یا به اشتراک‌گذاری اطلاعات مربوط به ورزش با سایر شرکت‌کنندگان را از آن خود نمایی می‌کند (لامونت^۴ و همکاران، ۲۰۱۲). نیاز به بازی و سرگرمی یک نیاز عمومی و جهانی است و مرزهای سن، جنس، موقعیت اجتماعی، پایگاه اقتصادی و جغرافیایی را در هم می‌شکند. این نیاز عمومی و همگانی، گستره‌ی بازی‌ها و ورزش‌های بومی و محلی را از گذشته تا به امروز به وجود آورده است (یانگ و همکاران، ۲۰۲۰). هم‌آفرینی و مشارکت فعال، افراد را به تجربه‌های با ارزشی که نیازها و خواسته‌هایشان را برآورده می‌کند تشویق می‌کند. شناخته شدن به عنوان عضوی از گروه، می‌تواند از طریق شرکت در فعالیت‌های ورزشی و برقراری ارتباط با سایر شرکت‌کنندگان در یک محیط اجتماعی برآورده شود (ویس^۵، ۲۰۰۱). حفظ ارتباطات در گروه‌های اجتماعی می‌تواند سبب شکل‌گیری و حفظ هویت اجتماعی شود.

هویت اجتماعی یک احساس شخصی می‌باشد و مبتنی بر گروهی است که یک فرد در آن عضویت دارد. هویت‌ها از دو جنبه شخصی و اجتماعی تشکیل شده‌اند و ارتباطات اجتماعی می‌تواند تأثیر بسزایی بر تقویت و شکل‌گیری این هویت‌ها داشته باشد (گرین^۶، ۲۰۰۱). هویت شخصی به صورت منحصر به فردی نحوه‌ی شخصیت یک فرد و اعمال و اندیشه‌های آن فرد را نشان می‌دهد، در حالی که هویت اجتماعی نحوه شناسایی افراد با یک گروه اجتماعی خاص است و تأثیر زیادی بر انگیزه‌ها و رفتارهای فردی دارد. هر دو هویت، شخصی و اجتماعی، نقش مهمی در شناخته شدن و ارتباطات افراد با دیگران دارند (دل‌بوسک^۷، ۲۰۰۸). پرداختن به بازی‌های سنتی موجب ارتقای سلامت جامعه شده

¹ Fabian

² Meston

³ Yang

⁴ Lamont

⁵ Weiss

⁶ Green

⁷ Delbosc

است (تریپاتی و همکاران، ۲۰۲۴). یکی از راه‌های گذران اوقات فراغت شرکت در رویدادهای ورزشی می‌باشد. این نوع اوقات فراغت می‌تواند محیطی برای هم‌آفرینی، ارتباطات اجتماعی و ایجاد هویت اجتماعی فراهم کند. ورزش‌ها و رویدادهای ورزشی معمولاً افراد را به هم متصل می‌کنند، انگیزه‌ی آن‌ها را بالا می‌برند و می‌تواند به عنوان یک معیار اجتماعی برای شناخت و ارتباط با دیگران عمل کند (شیپوی و جونز، ۲۰۰۷).

توجه به مؤلفه‌های هویتی و تاریخی ورزش‌های بومی، ملی و آیینی در اوقات فراغت امری ضروری است. این فعالیت‌های ورزشی به دلیل ارتباط تنگاتنگی که با فرهنگ، آداب و رسوم هر منطقه دارند، به شکل بازی‌ها و ورزش‌های خاص هر منطقه در داخل کشور رواج و عمومیت بیشتری پیدا می‌کنند. این ورزش‌های بومی و محلی اغلب با تنوع و تناسب با امکانات ساده و موجود در جوامع روستایی، به بهترین شکل ممکن قشر عظیمی از گردشگران را در سنین مختلف تحت پوشش قرار می‌دهند. این فرهنگ و ورزش‌های بومی می‌تواند به نوعی هویت فرهنگی یک جامعه را نمایان کند و برای افراد و گردشگران مزیت‌های فراوانی به عنوان فعالیت‌های فراغتی داشته باشد (غفوری، ۲۰۱۴). وقتی حرفی از ورزش‌های سنتی و بازی‌های بومی به میان می‌آید، منظور از آن ورزش‌ها و بازی‌هایی است که قبل از ظهور و گسترش ورزش‌های سازمان‌یافته و مدرن در سطح جهان وجود داشته‌اند (دوستی و همکاران، ۲۰۲۲). در این خصوص پژوهش‌هایی انجام شده است. کاکاویسی و همکاران (۲۰۲۲)، پژوهشی با هدف تدوین مدل ساختاری تفسیری توسعه ورزش‌های سنتی و بازی‌های بومی و محلی انجام دادند. نتایج نشان داد مدل توسعه ورزش‌های سنتی و بازی‌های بومی و محلی متشکل از هفت سطح است که در سطح اول عوامل برگزاری مسابقات و زیرساختی قرار دارند و عوامل همکاری سازمان‌ها، مدیریتی، نیروی انسانی، آموزشی، رسانه و منابع مالی به ترتیب در سطوح دوم تا هفتم قرار گرفتند. پاپزن و همکاران (۲۰۱۶)، پژوهشی با عنوان ارزیابی مؤلفه‌های اصلی ورزش‌های بومی و محلی به منظور بهره‌برداری در توسعه پایدار روستایی انجام دادند. بر اساس یافته‌های پژوهش، عجزین کردن فعالیت‌های ورزشی-تفریحی به ویژه بازی‌های بومی و محلی با برنامه‌های توسعه روستایی، با ارتقای سرمایه اجتماعی، افزایش مشارکت روستائیان، بهبود همبستگی اجتماعی، حفظ ارزش‌ها و باورهای محلی و نیز غنی‌سازی اوقات فراغت می‌شود. علاوه بر مطالب ذکر شده در پژوهش لیاوو و همکاران (۲۰۲۲) به بررسی تأثیر ورزش بر ویژگی‌های شخصیتی نوجوانان: نقش واسطه‌ای رابطه با همسالان پرداختند و به این نتیجه رسیدند که تمرینات بدنی تأثیر مثبت معنی‌داری بر رشد ویژگی‌های شخصیتی مانند ویژگی‌های روانشناختی و اجتماعی دارد. در پژوهش دیویس^۴ و همکاران (۲۰۲۱)، به بررسی اثرات پاداش و حمایت اجتماعی بر تجربیات و عملکرد ورزش پرداختند. نتایج نشان داد رفتارها و تجربیات اجتماعی مثبت و با ارزش - به ویژه لذت و انرژی ذهنی، و درک حمایت اجتماعی و تعلق اجتماعی - بر رفتارهای مرتبط با ورزش تأثیر می‌گذارد و سلامت را از طریق فعالیت بدنی جمعی ارتقا می‌دهد. پرداختن به ورزش‌های بومی ملی و سنتی باعث توسعه گردشگری ورزشی می‌شود (زارعی، ۲۰۲۴).

با توجه به نتایج مطالعات در کشورهای مختلف، به نظر می‌رسد که ورزش‌های سنتی و آیینی دارای ظرفیت‌های بسیار بیشتری در حوزه‌های اجتماعی نسبت به ورزش‌های مدرن هستند؛ به طوری که بازی‌های سنتی در تلاش برای ارتقای ارتباط فرهنگی، شمول و تعامل و پرداختن به عدالت اجتماعی در برنامه‌های تربیت بدنی استفاده شده است (فابین و همکاران، ۲۰۲۴). اما در حال حاضر، توجه کافی به تدوین یک الگوی هویتی برای ورزش‌های بومی، محلی و آیینی در ایران وجود ندارد. به همین دلیل، ما قصد داریم یک الگوی مناسب بر اساس پژوهش‌های عملیاتی و تجربیات

¹ Tripathi

² Shipway & Jones

³ Liao

⁴ Davis

کارشناسان مجرب در این حوزه‌ها طراحی کنیم. این الگو می‌تواند به شناسایی شاخص‌های مؤثر در بهبود هویت اجتماعی افراد کمک کند. ایران با تاریخی چند هزار ساله و برخورداری از تنوع گسترده فرهنگی و قومی، گنجینه‌ای کم‌نظیر از ورزش‌های بومی، ملی و آیینی در اختیار دارد. اما در سال‌های اخیر، جایگاه این ورزش‌ها در سیاست‌گذاری‌های کلان و برنامه‌های آموزشی و رسانه‌ای کشور تضعیف شده است (کریمی و همکاران، ۲۰۱۹). نبود یک الگوی علمی-کاربردی جهت شناسایی، احیا، ترویج و پیوند این ورزش‌ها با مؤلفه‌های هویتی ملی و خُرد، از چالش‌های اساسی پیش‌رو است (ین و همکاران، ۲۰۲۲). طراحی الگوی هویتی و تاریخی برای ورزش‌های بومی، ملی و آیینی باید بر اساس مطالعات تطبیقی، شواهد تجربی و تحلیل‌های میان‌رشته‌ای انجام گیرد تا بتواند پاسخگوی تحولات فرهنگی، اجتماعی و نسل‌های آینده باشد (مابی و رامی، ۲۰۲۰). چنین الگویی قادر است ضمن تقویت سرمایه و غرور فرهنگی، باعث افزایش مشارکت اجتماعی، توسعه پایدار گردشگری، بهبود سلامت جسمی/روانی و حتی هدایت نوآوری‌های هنری در سطح ملی شود (بروسنان^۳، ۲۰۲۳). امروزه، در عصر مدرن، نیاز به درک کامل ابعاد اجتماعی ورزشی به شدت احساس می‌شود و یکی از ابعاد اجتماعی هویت می‌باشد که از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. شناسایی عوامل مؤثر بر هویت اجتماعی و تاریخی ورزش‌های بومی و محلی و آیینی و اتخاذ تصمیمات راهبردی برای موفقیت در این زمینه بسیار ضروری است. با توجه به وضعیت کنونی کشور از لحاظ توسعه هویت اجتماعی و تاریخی ورزش‌های بومی و محلی و آیینی و کاهش منابع دولتی در این حوزه، اهمیت انجام چنین مطالعاتی، بیشتر مشخص می‌شود. نتایج این پژوهش می‌تواند به شکل‌دهی یک چهارچوب اولیه برای برنامه‌ریزی در خصوص توسعه هویت اجتماعی و تاریخی ورزش‌های بومی و محلی و آیینی در کشور و بهبود وضعیت آنها در سطوح مختلف کمک کند. به عبارت دیگر، این پژوهش برای پاسخ به این سؤال انجام شده است که مؤلفه‌های هویتی و تاریخی ورزش‌های بومی، ملی و آیینی در ایران کدام است و چگونه می‌توان بهبود آن‌ها را تحقق بخشید؟

روش‌شناسی

روش انجام پژوهش کیفی است که از رویکرد داده‌بنیاد و روش اشتراوس و کوربین استفاده شد. جامعه آماری شامل متخصصین ورزش بومی محلی دارای سابقه تدریس دانشگاهی یا فعالان حوزه ورزش همگانی، صاحب‌نظران و صاحب‌منصبان ورزش، سیاست‌گذاران و مشاوران ورزشی بودند. رشته تحصیلی و داشتن تألیفات علمی مرتبط با موضوع، دارا بودن سمت‌های مدیریتی و تجارب اجرایی در حوزه ورزش بومی و آیینی از جمله شاخص‌های انتخاب لیست اولیه صاحب‌نظران بود. روش نمونه‌گیری به صورت هدفمند بود. اندازه نمونه در این پژوهش بر مبنای شاخص اشباع نظری برابر با ۲۵ نفر بود. در پژوهش حاضر جهت سنجش روایی از معیارهای درگیری طولانی‌مدت، مشاهده پایدار، بازرسی مجدد مسیر کسب اطلاعات، چک کردن، مقایسه مستمر استفاده شد. برای محاسبه پایایی با روش توافق درون موضوعی دو کدگذار، از یک متخصص مدیریت ورزشی که در مراحل انجام پژوهش حضور داشته و از آگاهی مناسبی در خصوص این پژوهش برخوردار بود، درخواست شد تا به‌عنوان همکار در کدگذاری پژوهش شرکت کند. آموزش‌ها و تکنیک‌های لازم جهت کدگذاری به همکار پژوهش انتقال داده شد. سپس محققان به همراه همکار، به‌عنوان نمونه دو مورد از مصاحبه‌ها را کدگذاری کرده و درصد توافق درون موضوعی محاسبه شد که با استفاده از فرمول زیر محاسبه شد:

$$\text{درصد توافق درون موضوعی} = (2 \times (\text{تعداد توافق}) \div \text{تعداد کل کدها}) \text{ ضرب در } 100$$

¹ Yin

² Mabey & Ramsey

³ Brosnan

تعداد ۳۶ کد از سه مصاحبه به دست آمد که ۱۶ کد مورد توافق بود. همچنین، پایایی بین کدگذاران برای مصاحبه‌های انجام‌گرفته در این پژوهش معادل ۸۸ درصد است؛ لذا، با توجه به این که میزان پایایی بیشتر از ۶۰ درصد می‌باشد، قابلیت اعتماد کدگذاری‌ها مورد تأیید بوده و می‌توان گفت میزان پایایی تحلیل مصاحبه کنونی مناسب می‌باشد.

جدول ۱. بررسی پایایی مصاحبه‌ها

Table 1. Reliability assessment of interviews

درصد توافق Percentage of agreement	کدهای عدم توافق Disagreement codes	کدهای مورد توافق Compatible codes	تعداد کل کدها Total number of codes	شماره مصاحبه Interview number
۰/۸۳	۲	۵	۱۲	M4
۰/۹۰	۱	۵	۱۱	M9
۰/۹۲	۱	۶	۱۳	M12
۰/۸۸	۴	۱۶	۳۶	مجموع

یافته‌ها

نمونه آماری در پژوهش حاضر نخبگان حوزه ورزش‌های بومی و آیینی بودند که دارای مدرک دکترا در حوزه مدیریت ورزشی و همچنین اساتید فعالان حوزه ورزش با داشتن مدارک تحصیلات تکمیلی بودند. در مجموع مصاحبه‌های عمیق با ۲۵ نفر انجام شد که مشخصات آن‌ها در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲. توصیف ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان

Table 2. Description of demographic characteristics of participants

حوزه پژوهشی Research field	رشته تحصیلی Field of study	مدرک تحصیلی Educational Qualification	شغل Job	جنسیت Gender
مدیریت بازاریابی	مدیریت ورزش	کارشناسی ارشد	فعال ورزش‌های بومی محلی	مرد
جامعه‌شناسی ورزشی	مدیریت ورزش	دکتری تخصصی	هیأت علمی دانشگاه	مرد
جامعه‌شناسی ورزشی	مدیریت ورزش	دکتری تخصصی	هیأت علمی دانشگاه	زن
رفتار سازمانی	مدیریت ورزش	دکتری تخصصی	هیأت علمی دانشگاه	مرد
مدیریت راهبردی	مدیریت ورزش	دکتری تخصصی	هیأت علمی دانشگاه	زن
رفتار سازمانی	مدیریت ورزش	دکتری تخصصی	هیأت علمی دانشگاه	زن
مدیریت راهبردی	مدیریت ورزش	دکتری تخصصی	هیأت علمی دانشگاه	مرد
مدیریت راهبردی	مدیریت ورزش	دکتری تخصصی	هیأت علمی دانشگاه	مرد
مدیریت راهبردی	مدیریت ورزش	دکتری تخصصی	کارشناس اداره ورزش و جوانان	مرد
مدیریت راهبردی	مدیریت ورزش	دکتری تخصصی	کارشناس اداره ورزش و جوانان	زن
مدیریت رویدادهای ورزشی	مدیریت ورزش	کارشناسی ارشد	کارشناس اداره ورزش و جوانان	مرد
مدیریت رویدادهای ورزشی	مدیریت ورزش	دکتری تخصصی	کارشناس اداره ورزش و جوانان	زن
جامعه‌شناسی	باستان‌شناسی	دکتری تخصصی	کارشناس اداره میراث فرهنگی	زن
جامعه‌شناسی	باستان‌شناسی	کارشناسی ارشد	کارشناس اداره میراث فرهنگی	مرد
مدیریت رویدادهای ورزشی	مدیریت ورزش	دکترای تخصصی	هیأت علمی دانشگاه	مرد
جامعه‌شناسی ورزشی	مدیریت ورزش	کارشناسی ارشد	رئیس هیأت ورزش‌های آیینی و باستانی	مرد

مدیریت راهبردی	مدیریت ورزش	دکترای تخصصی	نائب رئیس ورزش‌های بومی و محلی	زن
مدیریت راهبردی	مدیریت ورزش	دکترای تخصصی	مدرس فدراسیون ورزش‌های همگانی	زن
مدیریت راهبردی	مدیریت ورزش	دکترای تخصصی	رئیس اداره ورزش و جوانان	مرد
جامعه‌شناسی ورزشی	مدیریت ورزش	دکترای تخصصی	رئیس سابق اداره ورزش و مدرس دانشگاه	مرد
مدیریت راهبردی	مدیریت ورزش	دکترای تخصصی	معاونت تربیت بدنی اداره کل آموزش و پرورش	مرد
رفتار سازمانی	مدیریت ورزش	دکترای تخصصی	عضو هیأت علمی دانشگاه	مرد
مدیریت بازاریابی	مدیریت ورزش	دکترای تخصصی	رئیس هیأت ورزش‌های بومی و محلی	مرد
جامعه‌شناسی ورزشی	مدیریت ورزش	دکترای تخصصی	مدرس دانشگاه و عضو بنیاد نخبگان	مرد
مدیریت بازاریابی	مدیریت ورزش	دکترای تخصصی	رئیس هیأت ورزش‌های بومی و محلی	زن

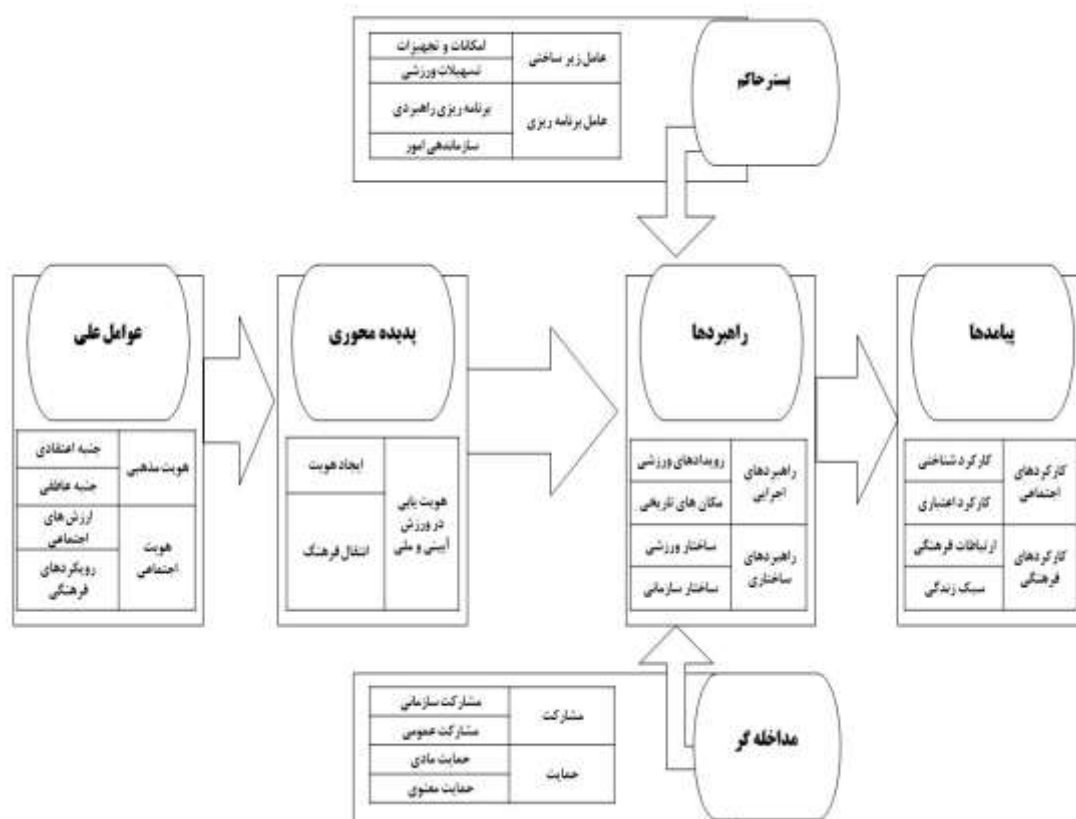
جدول ۳. مؤلفه‌های هویتی و تاریخی ورزش‌های بومی، ملی و آیینی در ایران

Table 3. Identity and historical components of indigenous, national, and ritual sports in Iran

مقوله‌ها Categories	کدهای مفهومی Conceptual codes	کدهای باز Open codes
هویت مذهبی	جنبه اعتقادی	اعتقاد به امانت بودن سلامتی بدن از جانب پروردگار و حفظ آن اعتقاد به سلامتی جسمانی بر اساس آیات قرآن داشتن معلومات دینی در خصوص فواید ورزش
	جنبه عاطفی	احساس مثبت به خدا به واسطه ورزش افتخار به سالم بودن بدن و روان و سپاس از خداوند درخواست یاری و کمک از خداوند در میداين ورزشی
هویت اجتماعی	ارزش‌های اجتماعی	یادگیری نظام‌های ارزشی و هنجاری موجود در جامعه استفاده از ارزش‌ها و هنجارها به عنوان عاملی برای هویت ورزشی ظرفیت تاریخی و ملی هنجارهای اجتماعی برای توسعه ورزش آیینی
	رویکردهای فرهنگی	رویکردهای تاریخی به توسعه ورزش‌های بومی محلی و آیینی شهرت و اعتبار تاریخی و فرهنگی منطقه ضرورت توجه به ورزش‌های آیینی به عنوان شاخص توسعه فرهنگی استفاده از رویکرد فرهنگی برای توسعه ورزش آیینی و ملی
عامل زیرساختی	امکانات و تجهیزات	ایجاد تدابیر لازم جهت افزایش امنیت در رویدادهای بومی و آیینی توسعه تسهیلات رفاهی و تأسیسات اقامت‌پذیر مناطق مختلف بهبود زیرساخت‌های محلی و منطقه‌ای در محل مسابقات آیینی ایجاد و بهبود امکانات و زیرساخت‌های ورزش‌بومی و آیینی
	تسهیلات ورزشی	ایجاد تسهیلات مالی برای توسعه ورزش‌های بومی و آیینی ایجاد تسهیلات برای ورود بخش خصوصی در توسعه ورزش‌های بومی ارائه تسهیلات مناسب به قهرمانان ورزشی در ورزش‌های بومی و آیینی
عامل برنامه‌ریزی	برنامه‌ریزی راهبردی	برنامه‌ریزی در جهت حفظ ارزش‌های تاریخی و هویتی ورزش‌های بومی برنامه‌ریزی در راستای همگرایی سازمان‌های دخیل در توسعه ورزش بومی ارائه برنامه‌های مدون و مداوم در جهت اعتلای فرهنگ ورزش تاریخی
	سازماندهی امور	سازماندهی امکانات در راستای توسعه ورزش‌های بومی و آیینی سازماندهی نیروهای آموزش دیده و زبده در راستای اعتلای هویت تاریخی ورزشی سازماندهی منابع مالی و جهت‌دهی به سمت توسعه ورزش‌های ملی
مشارکت	مشارکت سازمانی	مشارکت سازمان‌های مختلف در راستای توسعه ورزشی ملی میزان توجه موازین شرعی ورزش‌های آیینی و مشارکت مراجع دینی مشارکت مسئولین در همراهی با ورزشکاران و شرکت در رویدادهای ورزشی
	مشارکت عمومی	میزان حمایت سازمان‌های مردم در راستای توسعه ورزش‌های بومی و آیینی مشارکت مردمی به منظور بهبود جایگاه ورزش‌های ملی و آیینی

انگیزاننده‌های مشارکتی برای ورود آحاد مردم به رویدادهای ورزشی		
حمایت مادی	حمایت	میزان حمایت مالی دولت از توسعه ورزش‌های آیینی و ملی حمایت بخش خصوصی و خیرین در راستای توسعه ورزش اختصاص بودجه مناسب به هیئت‌های ورزشی در استان‌های کم برخوردار
حمایت معنوی	حمایت	وجود فرهنگ حمایت اجتماعی از ورزشکاران حمایت از حضور بانوان در رویدادهای ورزشی بومی و آیینی تشویق و همراهی خانواده‌ها با ورزشکاران
ایجاد هویت	هویت یابی در ورزش آیینی و ملی	قابلیت نمایش آداب و رسوم و فرهنگ ورزش بومی و محلی در مناطق تمایل به حفظ سنت‌ها و ارزش‌های ورزش آیینی و ملی تمایل به کسب وجهه اجتماعی با استفاده از ظرفیت هویتی و تاریخی ورزش‌های بومی
انتقال فرهنگ	انتقال فرهنگ	انتقال‌دهنده ارزشمندی دانش ورزشی بومی به دیگر مناطق آمادگی برای انتقال، فرهنگ و آداب و رسوم محلی به نسل‌های بعدی استفاده از ظرفیت رویدادهای ورزشی برای انتقال ارزش‌های ذاتی و تاریخی هر منطقه
رویدادهای ورزشی	راهبردهای اجرایی	برگزاری رویدادهای ورزش آیینی در مکان‌های تاریخی برپایی جشنواره‌های ورزش آیینی و بومی به مناسبت‌های تاریخی اجرای برنامه‌های شاد و مفرح در کنار رویدادهای ورزشی
مکان‌های تاریخی	راهبردهای ساختاری	استفاده از ظرفیت مکان‌های تاریخی برای برگزاری رویدادها ایجاد بسترهای ورزشی در محیط‌های تاریخی ایجاد مکان‌های امن و برقراری آیینی در مکان‌های تاریخی
ساختار ورزشی	ساختار	ایجاد انگیزه لازم برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی ترویج هنجاریهای اجتماعی مثبت محیط‌های ورزشی ایجاد ظرفیت مناسب برای شناخت ظرفیت‌های حوزه ورزش‌های بومی
ساختار سازمانی	ساختار	اجرای فعالیت‌های اصولی سازمان‌ها و نهاد های ورزشی کشور تشکیل جلسات مشترک بین سازمان‌ها و ارگان‌های فعال در ورزش‌های آیینی بهره‌برداری از ظرفیت‌ها و امکانات سازمان‌ها با تنظیم تفاهم نامه همکاری
کارکرد شناختی	کارکردهای اجتماعی	افزایش تجربیات شخصی از طریق تعامل با ورزشکاران کسب تجربه اجتماعی شرکت در رویدادهای ورزشی استفاده از ظرفیت رویدادها برای ساخت هویت شخصی
کارکرد اعتباری	کارکردهای اجتماعی	کسب جایگاه اجتماعی به واسطه شرکت در برنامه‌های ورزشی جامعه پذیری و معتبر بودن افراد فعال در زمینه ورزش‌های بومی و آیینی اعتبار یابی اجتماعی با استفاده از شرکت در رویدادهای ورزشی آیینی
ارتباطات فرهنگی	کارکردهای فرهنگی	توسعه ورزش‌های ملی و آیینی و افزایش هویت و میراث فرهنگی از بین رفتن اختلافات قومی و قبیله‌ای به واسطه ارتباطات ورزشی افزایش درک و بصیرت نسبت به تفاوت‌های فرهنگی در جوامع مختلف
سبک زندگی	کارکردهای فرهنگی	برقراری روابط مثبت از طریق ورزش در جهت توسعه فرهنگی تاکید بر فعالیت‌های ورزشی در امور روزمره با رویکرد سلامت محور احترام گذاشتن نسبت به خود و دیگران

شکل ۱. مؤلفه های هویتی و تاریخی ورزش های بومی، ملی و آیینی
Figure 1. Identity and historical components of indigenous, national, and ritual sports

بحث

در این پژوهش با رویکرد کیفی، مفاهیم هویتی و تاریخی ورزش های بومی، ملی و آیینی شناسایی شده و یک مدل برای تبیین الگوی هویتی و تاریخی ورزش های بومی و آیینی ارائه شده است که این مدل امکان تفسیر و تبیین دقیق ورزش های بومی و آیینی را فراهم می کند. برای طراحی الگوی هویتی و تاریخی ورزش های بومی، ملی و آیینی و شناسایی ابعاد آن، ۶ شاخص شامل عوامل علی، زمینه ای، مداخله گر، پدیده محوری، راهبردها و پیامدها شناسایی شده اند که هر کدام از این ابعاد، مفاهیم و مقوله های متعددی را شامل می شوند. این عوامل و ابعاد در جزئیات بیشتری توضیح داده خواهند شد تا الگوی هویتی و تاریخی ورزش های بومی، ملی و آیینی به بهترین شکل ممکن مورد بررسی قرار گیرد. بنا به یافته های این پژوهش، عوامل علی شامل هویت مذهبی و هویت اجتماعی است. همانطور که از مصاحبه ها به دست آمده، هویت مذهبی بخشی از هویت ورزش های بومی، ملی و آیینی در ایران را تشکیل می دهد که شامل اعتقادات به امانت بودن سلامتی بدن از جانب پروردگار و حفظ آن، اعتقاد به سلامتی جسمانی بر اساس آیات قرآن و داشتن معلومات دینی در خصوص فواید ورزش می شود. این جوانب جمعاً در قالب جنبه های اعتقادی دسته بندی می شوند. همچنین، جنبه عاطفی شامل احساس مثبت به خدا به واسطه ورزش، افتخار به سالم بودن بدن و روان و سپس از خداوند، درخواستیاری و کمک از خداوند در میداین ورزشی را شامل می شود.

عامل دیگری که به هویت اجتماعی اشاره دارد، ارزش‌های اجتماعی است که نشان دهنده یادگیری نظام‌های ارزشی و هنجاری موجود در جامعه، استفاده از ارزش‌ها و هنجارها به عنوان عاملی برای شکل‌دهی به هویت ورزشی، و همچنین ظرفیت تاریخی و ملی هنجارهای اجتماعی برای توسعه ورزش آیینی است. رویکرد فرهنگی به رویکردهای تاریخی به توسعه ورزش‌های بومی محلی و آیینی، ضرورت توجه به ورزش‌های آیینی به عنوان شاخص توسعه فرهنگی، و استفاده از رویکرد فرهنگی برای توسعه ورزش آیینی و ملی را بیان می‌کند. بر این اساس معیارهای هویتی و تاریخی ورزش‌های بومی، ملی و آیینی باید به صورت جدی بررسی شود که در پژوهش‌های گذشته مورد توجه قرار نگرفته است.

همچنین یافته‌ها نشان داد عوامل زمینه‌ای شامل عامل زیرساختی و عامل برنامه‌ریزی است. این یافته با نتایج پژوهش کریمی و همکاران (۲۰۲۰) و کاکاویسی و همکاران (۲۰۲۲)، همسو است. توسعه و بهبود امکانات و تجهیزات مانند افزایش امنیت در رویدادهای بومی و آیینی، ایجاد تسهیلات رفاهی و تأسیسات اقامتی در مناطق مختلف، بهبود زیرساخت‌های محلی و منطقه‌ای در محل مسابقات آیینی و بهبود امکانات و زیرساخت‌های ورزش بومی و آیینی می‌تواند نقش موثری در بهبود و توسعه ورزش‌های بومی و آیینی ایفا کند. این اقدامات باعث افزایش علاقه‌مندی و شرکت فعالانه افراد در این رویدادها می‌شود و امکان ارائه تجربه مثبت‌تر و مفرح‌تر برای شرکت‌کنندگان را فراهم می‌کند. همچنین، ایجاد امکانات و زیرساخت‌های بهتر برای ورزش‌های بومی و آیینی می‌تواند به حفظ و ترویج این فرهنگ‌ها و ورزش‌ها کمک کند و به توسعه آنها در جامعه کمک کند. برنامه‌ریزی موثر برای توسعه ورزش‌های بومی و آیینی از اهمیت بسزایی برخوردار است. رسانه‌ها نیز بر پیشرفت و توسعه و گسترش ورزش‌های بومی و ملی موثرند (اسکیل و همکاران، ۲۰۲۵). همچنین نگرش ورزشی، تعاملات ورزشی و مصرف رسانه‌ای ورزشی به صورت مستقیم اثر مثبت و معنی‌داری بر مشارکت ورزشی دارند، رضوی و همکاران (۲۰۲۴). از طرفی ایجاد تسهیلات مالی برای توسعه ورزش‌های بومی و آیینی، ایجاد تسهیلات برای ورود بخش خصوصی به این صنعت، و ارائه تسهیلات مناسب به ورزشکاران و قهرمانان در این زمینه‌ها می‌تواند به توسعه و بهبود این ورزش‌ها کمک کند. همچنین، برنامه‌ریزی منظم و هماهنگ در جهت حفظ ارزش‌های تاریخی و هویتی ورزش‌های بومی، بهبود هماهنگی سازمان‌های مرتبط در توسعه ورزش‌های بومی، ارائه برنامه‌های مدون و مداوم برای اعتلای فرهنگ ورزش تاریخی، و سازماندهی امکانات و نیروهای انسانی می‌تواند نقش بسزایی در توسعه و ارتقاء ورزش‌های بومی و آیینی داشته باشد. همچنین، سازماندهی منابع مالی و جهت‌دهی آن به سمت توسعه ورزش‌های ملی و هماهنگی امور به توسعه ورزش‌های مؤلفه‌های هویتی و تاریخی ورزش‌های بومی و آیینی می‌تواند کمک زیادی به ارتقای این ورزش‌ها در جامعه داشته باشد.

یافته‌ها نشان داد عوامل مداخله‌گری در راستای تعدیل یا ایجاد مانع بر سر راه ورزش‌های بومی و آیینی وجود دارد. یکی از این عوامل مشارکت است. اگر مشارکت به خوبی در این زمینه انجام شود می‌تواند نتایج مثبتی را در پی داشته باشد. اما عدم مشارکت صحیح و منطقی مدیران را از مسیر موفقیت دور می‌نماید. مشارکت دارای مؤلفه‌های مختلفی است. مشارکت سازمانی به ابعادی مانند مشارکت سازمان‌های مختلف در راستای توسعه ورزشی ملی، میزان توجه به موازین شرعی ورزش‌های آیینی و مشارکت مراجع دینی، مشارکت مسئولین در همراهی با ورزشکاران و شرکت در رویدادهای ورزشی، مشارکت سازمانی اشاره دارد. در حالی که در کنار مشارکت سازمانی نیاز به مشارکت اجتماعی نیز احساس می‌شود. این امر به میزان حمایت سازمان‌های مردم در راستای توسعه ورزش‌های بومی و آیینی، مشارکت مردمی به منظور بهبود جایگاه ورزش‌های ملی و آیینی، انگیزاننده‌های مشارکتی برای ورود آحاد مردم به رویدادهای ورزشی اشاره دارد. اگر این مشارکت‌ها با برنامه ریزی اتفاق بیفتند می‌توانند پیامدهای مطلوبی داشته باشند. از دیگر عوامل مداخله گر حمایت است. حمایت‌ها هم نیز به اندازه مشارکت می‌تواند ددر موفقیت برنامه‌های ورزش بومی و آیینی نقش داشته باشد. هر ورزشی برای توسعه نیاز به حمایت مادی دارد. بنابراین در نظر گرفتن میزان حمایت مالی

دولت از توسعه ورزش‌های آیینی و ملی، حمایت بخش خصوصی و خیرین در راستای توسعه ورزش و اختصاص بودجه مناسب به هیأت‌های ورزشی در استان‌های کم برخوردار می‌تواند اقداماتی از دسته حمایت‌های مادی باشد. در کنار حمایت مادی، حمایت‌های معنوی نیز می‌تواند نقش اجتماعی و پرشوری را در راستای توسعه ورزش بومی و فرهنگ هویت‌یابی آن در جامعه ایفا کند. حمایت معنوی اشاره به وجود فرهنگ حمایت اجتماعی از ورزشکاران، حمایت از حضور بانوان در رویدادهای ورزشی بومی و آیینی، تشویق و همراهی خانواده‌ها با ورزشکاران دارد. پدیده محوری در این پژوهش هویت‌یابی در ورزش آیینی و ملی است. لذا دو عنصر مهم ایجاد هویت و انتقال فرهنگ باید به عنوان عناصر اصلی توجه به مؤلفه‌های هویتی و تاریخی مورد توجه قرار گیرند. در واقع با ایجاد هویت یعنی قابلیت نمایش آداب و رسوم و فرهنگ ورزش بومی و محلی در مناطق، تمایل به حفظ سنت‌ها و ارزش‌های ورزش آیینی و ملی و تمایل به کسب وجهه اجتماعی با استفاده از ظرفیت هویتی و تاریخی ورزش‌های بومی می‌توان هویت‌یابی را انجام داد. در عنصر انتقال فرهنگ تاکید بر انتقال دهنده ارزشمندی دانش ورزشی بومی به دیگر مناطق، آمادگی برای انتقال، فرهنگ و آداب و رسوم محلی به نسل‌های بعدی، استفاده از ظرفیت رویدادهای ورزشی برای انتقال ارزش‌های ذاتی و تاریخی هر منطقه امری ضروری است (لاوگا - بورگوئس و همکاران، ۲۰۲۰).

یافته‌ها نشان داد دو راهبرد کلی می‌تواند موجب هویت‌یابی تاریخی ورزش‌های بومی و آیینی شود. راهبردهای اجرایی در راستای برگزاری رویدادهای ورزشی و توجه به مکان‌های تاریخی پیاده سازی خواهد شد. لذا تا حد امکان باید برگزاری رویدادهای ورزش آیینی در مکان‌های تاریخی انجام شود تا فلسفه آیینی آن حفظ شود. برپایی جشنواره‌های ورزش آیینی و بومی به مناسبت‌های تاریخی و اجرای برنامه‌های شاد و مفرح در کنار رویدادهای ورزشی نیز می‌تواند بر اهمیت این موضوع بیفزاید. این یافته با نتایج کاکاویسی و همکاران (۲۰۲۲)، همسو است. در مورد ضرورت استفاده از مکان‌های تاریخی نیز مؤلفه‌هایی مانند استفاده از ظرفیت مکان‌های تاریخی برای برگزاری رویدادها، ایجاد بسترهای ورزشی در محیط‌های تاریخی، ایجاد مکان‌های امن و برقراری ایمنی در مکان‌های تاریخی راهبردهای مناسبی هستند. اما راهبردهای ساختاری به ساختار ورزشی و ساختار سازمانی اشاره دارند. ساختار ورزشی شامل ایجاد انگیزه لازم برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، ترویج هنجارهای اجتماعی مثبت به محیط‌های ورزشی، ایجاد ظرفیت مناسب برای شناخت ظرفیت‌های حوزه ورزش‌های بومی است و ساختار سازمانی شامل اجرای فعالیت‌های اصولی سازمان‌ها و نهادهای ورزشی کشور، تشکیل جلسات مشترک بین سازمان‌ها و ارگان‌های فعال در ورزش‌های آیینی و بهره برداری از ظرفیت‌ها و امکانات سازمان‌ها با تنظیم تفاهم نامه همکاری است. بازی‌های بومی و محلی ارتباط تنگاتنگی با فرهنگ و آداب و رسوم مردم هر منطقه دارد و نشان دهنده‌ی علائق و سلیقه‌های ذاتی آن‌ها است و هنوز هم در بخش‌هایی از کشور رواج دارد. این بازی‌ها به جهت انطباق با علائق ذوقی، هنری و فرهنگی جامعه، می‌تواند گسترش و عمومیت پیدا کند و به شکل بازی‌ها و ورزش‌های عمومی در داخل کشور رواج و مقبولیت پیدا نماید و به لحاظ تنوع و تناسب هر منطقه و با امکانات ساده و موجود در جامعه، به بهترین شکل ممکن قشر عظیم و وسیعی از افراد جامعه را در سنین مختلف تحت پوشش قرار دهد (حسنی و همکاران، ۲۰۱۵).

در نهایت یافته‌ها نشان داد کارکردهای اجتماعی و کارکردهای فرهنگی دو پیامد مهم توسعه ورزش‌های بومی و آیینی با تاکید بر مؤلفه‌های هویتی و تاریخی است. این یافته‌ها با نتایج پژوهش دیویس و همکاران (۲۰۲۱) و پاپزن و همکاران (۲۰۱۵)، همسو است. کارکردهای اجتماعی به دو دسته کارکرد شناختی و اعتباری تقسیم می‌شوند. در واقع افزایش تجربیات شخصی از طریق تعامل با ورزشکاران، کسب تجربه اجتماعی شرکت در رویدادهای ورزشی، استفاده از

¹ Lavega- Burgués

ظرفیت رویدادها برای ساخت هویت شخصی، از کارکردهای شناختی محسوب می‌شوند. در حالی که کسب جایگاه اجتماعی به واسطه شرکت در برنامه‌های ورزشی، جامعه‌پذیری و معتبر بودن افراد فعال در زمینه ورزش‌های بومی و آیینی، اعتباریابی اجتماعی با استفاده از شرکت در رویدادهای ورزشی آیینی از کارکردهای اعتباری به حساب می‌آیند. بخش دیگر پیامدها اشاره به کارکردهای فرهنگی (ارتباطات فرهنگی، سبک زندگی) دارد. ارتباطات فرهنگی پیامدهایی هستند که توسعه ورزش‌های ملی و آیینی و افزایش هویت و میراث فرهنگی، از بین رفتن اختلافات قومی و قبیله‌ای به واسطه ارتباطات ورزشی، افزایش درک و بصیرت نسبت به تفاوت‌های فرهنگی در جوامع مختلف را شامل می‌شود. سبک زندگی نیز به برقراری روابط مثبت از طریق ورزش در جهت توسعه فرهنگی، تاکید بر فعالیت‌های ورزشی در امور روزمره با رویکرد سلامت محور، احترام گذاشتن نسبت به خود و دیگران اشاره دارد. بر اساس یافته‌های پژوهش، پیشنهاد می‌شود تا برنامه‌ریزان تمام تلاش خود را در جهت توسعه ورزش بومی و آیینی را به کار گیرند تا بتوانند هویت‌های تاریخی و اجتماعی مناسبی از طریق توسعه این رشته ورزشی ایجاد نمایند.

در پایان چند پیشنهاد کاربردی ارائه می‌شود: تدابیر و اقدامات متعدد می‌توانند بهبود و توسعه ورزش‌های بومی و آیینی را تسهیل کرده و ارتقاء بخشید. این اقدامات باید به صورت هماهنگ و در چارچوب یک برنامه جامع و هدفمند انجام شوند. برخی از نکات کلیدی که می‌توانند در این زمینه مورد توجه قرار گیرند عبارتند از:

ایجاد تدابیر امنیتی: برای افزایش امنیت در رویدادهای بومی و آیینی و حفظ سلامت و امنیت شرکت‌کنندگان و تماشاگران، باید تدابیر امنیتی قوی در نظر گرفته شود و از منابع امنیتی و نیروهای لازم برای این مناسبت‌ها بهره گرفته شود. توسعه تسهیلات رفاهی و اقامتی: ایجاد تسهیلات رفاهی و اقامتی به کمک بهبود تجربه شرکت‌کنندگان و جلب علاقه‌مندی بیشتر به رویدادهای ورزشی می‌آید.

بهبود زیرساخت‌های محلی و منطقه‌ای: این اقدام می‌تواند به خلق شرایط مناسب برای برگزاری مسابقات و حفظ فضای ورزشی کمک کند.

ایجاد تسهیلات مالی و توسعه برنامه‌های ورزشی: ایجاد تسهیلات مالی برای توسعه ورزش‌های بومی و آیینی می‌تواند به حفظ و توسعه این ورزش‌ها کمک کند.

برنامه‌ریزی جامع و همه‌گیر: برنامه‌ریزی منظم برای حفظ ارزش‌های تاریخی و هویتی ورزش‌های بومی و آیینی و شناخت دقیق از نیازها و فرصت‌های موجود در این حوزه می‌تواند به بهبود و توسعه آن کمک کند.

سازماندهی و مدیریت منابع: سازماندهی مداوم و هدفمند منابع مالی و انسانی در جهت توسعه ورزش‌های بومی و آیینی و تأمین منابع لازم برای این ورزش‌ها امری حیاتی می‌باشد.

نتیجه‌گیری کلی و پیام

ورزش‌های بومی و ملی به عنوان یکی از مهم‌ترین بخش‌های اوقات فراغت و ورزش همگانی، مدتی است که مورد توجه بسیاری از کشورها، قرار گرفته است و تلاش‌هایی برای احیا و توسعه اینگونه فعالیت‌های بدنی در حال انجام است. که هویت مذهبی و هویت اجتماعی دو عامل مهم در شناخت و شکل‌گیری ورزشکاران هستند. هویت مذهبی، با تأکید بر اعتقادات و ارزش‌های دینی درباره ورزش و سلامتی، و هویت اجتماعی که شامل ارتباطات و تعاملات در محیط اجتماعی ورزشکاران است. عوامل زیرساختی و برنامه‌ریزی تأثیرگذار بر ورزش‌های بومی، ملی و آیینی هستند. بهبود زیرساخت‌ها و ایجاد تسهیلات مناسب در مناطق مختلف، همراه با برنامه‌ریزی جهت حفظ ارزش‌های تاریخی و هویتی، سازماندهی امور و تسهیلات در جهت توسعه ورزش‌های ملی، و همچنین مدیریت منابع مالی به سوی توسعه ورزش‌های ملی و بومی کمک می‌کند. این عوامل با همکاری بین نهادهای مختلف، می‌توانند به بهبود و گسترش ورزش‌های بومی و آیینی در کشور کمک کنند.

محدودیت‌ها

دشواری دسترسی به اطلاعات و داده‌های مورد نیاز در مورد ورزش‌های بومی، ملی و آئینی محدودیت دسترسی به داده‌های قابل اعتماد محدودیت زمانی در انجام این پژوهش کمبود پژوهش‌های صورت گرفته در خصوص هویت‌های مذهبی، اجتماعی و تاریخی ورزش‌های بومی، ملی و آئینی در ایران و به دنبال آن محدودیت‌های پیشینه پژوهش

پیشنهاد برای مطالعات آتی

شناسایی روندها و الگوهای تاریخی توسعه و گسترش ورزش‌های بومی و ملی در ایران. مطالعه جامعه‌شناسی ورزش‌های آئینی و ملی و شناسایی تأثیرات آن‌ها بر ارتباطات فرهنگی و اجتماعی. مطالعه مقایسه‌ای تاریخی و فرهنگی ورزش‌های بومی و آئینی در مناطق مختلف ایران و تأثیرات منحصر به فرد آن‌ها بر هویت و فرهنگ مناطق مختلف. انجام پژوهش‌های جدید جهت طراحی الگوی هویتی و تاریخی ورزش‌های بومی، ملی و آئینی.

ملاحظات اخلاقی

رعایت دستورالعمل‌های اخلاقی

این پژوهش با رعایت اصول اخلاقی در پژوهش انجام شد.

بیانیه استفاده از هوش مصنوعی

هیچ‌گونه استفاده‌ای از هوش مصنوعی یا ابزارهای کمکی تولید متن در فرآیند نگارش انجام نشده است.

منابع مالی

در این مقاله از هیچ منبع مالی استفاده نشده است.

مشارکت نویسندگان

تمامی نویسندگان سهم مساوی در تدوین و اجرای این پژوهش داشتند.

تعارض منافع

در این پژوهش تضاد منافی بین نویسندگان وجود ندارد.

تقدیر و تشکر

از تمامی افراد و سازمان‌هایی که در انجام این پژوهش در جهت گردآوری داده‌ها ما را یاری کردند کمال تقدیر و تشکر را دارم.

References

- Beigi, H. (2020). Investigating the role of local indigenous sports in the development of tourism in Gilan province based on the integrated model. *Journal of Sport Management and Development*, 10(2), 1-20. [<https://doi.org/10.22124/JSMD.2021.5058>] [In Persian]
- Brosnan, G., Kelly, R.C., & Evans, C. (2023). Heritage sports, tourism and sustainable development: Strengthening community identity. *Journal of Sport & Tourism*, 27(3), 211-228. [<https://doi.org/10.1080/14775085.2023.2206721>]
- Delbosc, A. R. (2008). Social identity as a motivator in cultural festivals. *Visitor Studies*, 11(1), 3-15. [<https://doi.org/10.1080/10645570801973527>]

- Davis, A. J., MacCarron, P., & Cohen, E. (2021). Social reward and support effects on exercise experiences and performance: Evidence from parkrun. *PloS One*, 16(9), e0256546. [<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0256546>]
- Di Bartolomeo, G., & Papa, S. (2019). The effects of physical activity on social interactions: The case of trust and trustworthiness. *Journal of Sports Economics*, 20(1), 50-71. [<https://doi.org/10.1177/1527002517750776>]
- Dosti, M., Mehdinejad, M., & Tabesh, S. (2022). Analysis of technological/educational factors affecting the promotion and development of indigenous and local games in Mazandaran province. *Strategic Studies of Sports and Youth*, In Press. [<https://doi.org/10.22034/ssys.2022.1259.1872>] [In Persian]
- Fadam, A., Afrouzeh, M. S., Mohammadzadeh, Y., & Dastbarhaq, D. (2025). The role of sport in sustainable environmental development. *Journal of Sport Management and Development*, 14(1), 169-190. [<https://doi.org/10.22124/JSMD.2022.21038.2632>] [In Persian]
- Fabian, T. (2023). Traditional games in a modern world: Introduction to the special issue 2022. *The International Journal of Sport and Society*, 13(2). [<https://doi.org/10.18848/2152-7857/CGP/v13i02>]
- Fabian, T., Rynne, S., Hapeta, J., & Giles, A. R. (2024). The pedagogization of traditional Indigenous games in Canada, Australia, and Aotearoa New Zealand. *Journal of Teaching in Physical Education*, 43(3), 532-538. [<https://doi.org/17389146954898018026&hl>]
- Ghafouri, F. (2014). The model of tourism development based on the development of native and local games in the country. *Journal of Sports Management and Development*, 6(24), 153-174. [<https://doi.org/10.22124/JSMD.2021.5058>] [In Persian]
- Green, B. C. (2001). Leveraging subculture and identity to promote sport events. *Sport Management Review*, 4(1), 1-19. [[https://doi.org/10.1016/S1441-3523\(01\)70069-8](https://doi.org/10.1016/S1441-3523(01)70069-8)]
- Hosni Durodkhani, S., Mohammadzadeh, I., & Jafari Durodkhani, M.R. (2014). Evaluating the role of native-local sports in tourism of Foman region. In *Proceedings of the National Conference of Talashology*, 1-12. [<https://civilica.com/doc/401089>] [In Persian]
- Kakavisi, P., Bahrami, Sh., & Eidi, H. (2021). Developing an interpretative structural model for the development of traditional sports and native and local games. *Sports Management Studies*, 13(1), 1-12. [<https://doi.org/10.22089/SMRJ.2021.10624.3412>] [In Persian]
- Karimi, J., Soltanian, L., & Bejani, A. (2019). Designing a sports adventure tourism development model based on data base theory. *Sports Management Studies*, 12(60), 61-82. [<https://doi.org/10.22089/smrj.2019.6327.2288>] [In Persian]
- Lamont, M., & McKay, J. (2012). Intimations of postmodernity in sports tourism at the Tour de France. *Journal of Sport & Tourism*, 17(4), 313-331. [<https://doi.org/10.1080/14775085.2012.729901>]
- Lavega-Burgués, P., Luchoro-Parrilla, R. A., Serna, J., Salas-Santandreu, C., Aires-Araujo, P., & Rodríguez-Arregi, R., et al. (2020). Enhancing multimodal learning through traditional sporting games: Marro360. *Frontiers in Psychology*, 11, 1384. [<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.01384>]
- Liao, Y., Cheng, X., Chen, W., & Peng, X. (2022). The influence of physical exercise on adolescent personality traits: The mediating role of peer relationship and the moderating role of parent-child relationship. *Frontiers in Psychology*, 13, 889758. [<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.889758>]
- Mabey, D., & Ramsey, L. (2020). Cultural heritage and the evolution of traditional sporting practices. *International Journal of Heritage Studies*, 26(5), 523-538. [<https://doi.org/10.1080/13527258.2020.1716698>]
- Meston, T., Whatman, S., & Bargallie, D. (2025). (Re)positioning Indigenous games in HPE: turning to criticality. *Sport, Education and Society*, 30(3), 281-293. [<https://doi.org/10.1080/13573322.2023.2300353>]

- Meston, T., Ballangarry, J., Van Issum, H., Klieve, H., Smith, C., & Riley, T. (2025). Capturing the protective value of culture: The 'Deadly Gaming' pilot. *Pedagogy, Culture & Society*, 33(2), 417-437. [<https://doi.org/10.1080/14681366.2023.2223218>]
- Popzan, A., Agh, H., & Shahmoradi, M. (2015). The main components of indigenous and local sports for the purpose of exploitation in sustainable rural development: The case study of indigenous and local games and sports in Kermanshah city. *Local Development (Rural-Urban)*, 8(1), 89-112. [<https://doi.org/10.22059/JRD.2016.61182>] [In Persian]
- Razavi, S., Majedi, N., & Mohammadian, F. (2024). The effect of social media roles on sports participation mediated by various participatory capabilities. *Journal of Sport Management and Development*, 13(2), 27-43. [<https://doi.org/10.22124/JSMD.2020.14329.2135>] [In Persian]
- Shipway, R., & Jones, I. (2007). Running away from home: Understanding visitor experiences and behaviour at sport tourism events. *International Journal of Tourism Research*, 9(5), 373-383. [<https://doi.org/10.1002/jtr.639>]
- Skilde, E.Å., Sam, M.P., & Jackson, S.J. (2025). The contested terrain of sport, media & indigenous representation: A case study of Sámi sport organisation in Norway. *European Journal for Sport and Society*, 22(2), 125-142. [<https://doi.org/10.1080/16138171.2024.2382951>]
- Tripathi, R.C. (2024). Revitalising indigenous sports in India: An examination of their impact on fostering social and character development of children. *Curriculum Studies in Health and Physical Education*, 1-12. [<https://doi.org/10.1080/25742981.2024.2400259>]
- Yang, J.J., Lo, H.W., Chao, C.S., Shen, C.C., & Yang, C.C. (2020). Establishing a sustainable sports tourism evaluation framework with a hybrid multi-criteria decision-making model to explore potential sports tourism attractions in Taiwan. *Sustainability*, 12(4), 1673. [<https://doi.org/10.3390/su12041673>]
- Yin, Z., Wang, X., & Zhao, Y. (2022). Preservation and promotion of ethnic traditional sports in the context of globalization: A study of minority sports in China. *International Review for the Sociology of Sport*, 57(7), 982-999. [<https://doi.org/10.1177/10126902221089528>]
- Zarei, Q., & Naqvi, S.A. (2024). Designing a simulation model for the development of sports tourism in Ardabil province. *Journal of Sport Management and Development*, 13(4), 185-211. [<https://doi.org/10.22124/JSMD.2023.24162.2789>] [In Persian]